



Les últimes lletres

A l'ombra dels mots

RAFART, SUSANNA

Reflexió de la llum.

XXXII Premi de Poesia Joan Teixidor 1998.

Ed. Columna, Col. Poesia Crema, 218.

Barcelona, 1999. 52 pàgines.

A través de la paròdia

FIGUERAS, ALBERT.

Manual d'intimitats.

Editorial Proa. Barcelona, 1999. 90 pàgines.

Manual d'intimitats és un llibre format per sis narracions breus protagonitzades per personatges rics psicològicament, tot i que els caracteritza una aparent simplicitat. A través de situacions insòlites i increïbles però situades en un context de màxima quotidianitat, que porta a una total versemblança, les diferents històries provoquen el somriure i la reflexió del lector. Les narracions tenen en comú l'enfocament narratiu, de fina ironia, que estira fins a l'extrem situacions quotidianes per arribar a una paròdia que, en tots els casos, fa pensar. Així doncs, a través de l'estirabot final i l'humor (que ens remetent a mestres com Pere Calders o Quim Monzó) s'analitzen temes profunds com la recerca d'inspiració literària (present a «Intercanvi» o a «La pregunta»), les difícils relacions humanes («Diàleg»), el pas del temps i de la vida («Obstinació») o la barreja de realitat i ficció («Miratge»), tema present a tot el llibre.

Com explica Rafael Vallbona en el pròleg, en aquestes històries la vida es mostra equívoca, com un joc de miralls. Així, el que en un principi es presenta com una situació inversemblant, es converteix en l'anàlisi de molts comportaments i actituds interiors amb els quals ens identifiquem ràpidament. En definitiva, a través de la paròdia i amb un llenguatge precís i planer, Albert Figueras ens parla de la vida, un reguitzell d'intimitats lligades al temps.

Aquesta obra (premi Francesc Puig i Llena 1998), d'una simplicitat riquíssima en tots sentits, confirma una vegada més Figueras com a gran narrador, sens dubte una peça clau en la literatura actual de casa nostra.

No desmereix aquest recull les brillants expectatives despertades per l'autora amb el seu primer llibre –els més que reeixits *Olis sobre paper* (1996)– i mantingudes amb la *plaquette A cor què vols* –on el desig i l'amor s'apoderaven del paisatge (*Senhal*, 34, primavera de 1997)–. Els seus mots, sàviament escollits i col·locats, ens fan presents amb amargor esperançada tots els replecs de la vida. Des de l'impuls creador fins a la mort.

Com la llum que es reflecteix en l'aigua, l'autora projecta els seus poemes sobre la pell del món i hi grava, fugissers però indelebils, tatuatges que voldrien explicar-ne els més recòndits secrets: les relacions entre la vida i l'art, l'implacable pas del temps, la natura immutable i transformada, el poder de la memòria, el neguit de l'amor. La vida llaura els seus poemes i aquests se'ns fan companys de viatge irrenunciables.

La terra és «plena de minúsculs combats» i «esclava dels seus mals», i potser només la veu i la mà del poeta són capaces de redimir-la amb la força dels seus mots, com el raier que mena a bon port els troncs de l'existència «sabent que és el camí allò que ens confirma», com el «nanser lacònic» que omple de llunes escatades el seu modest ormeig, com l'arquer que, abatuda la presa, «dessaña el seu desig a la intempèrie, / com un miratge».

La varietat de metres i d'estrofes (hexasíl·labs, decasíl·labs, sonets, estrofes sàfiques o tankes) és el reflex en el mirall de la forma de la multiplicitat de temes i arguments que l'experiència de l'autora ens lliura: el record de l'amat absent, la mort del jove motorista, el difícil art de viure i beure's «la permeable essència del món», l'evocació d'una infantesa plena de records abolibles, la descripció d'un enigmàtic quadre.

Tots ells recorreguts per un lúcid i soterrat pessimisme que no exclou l'esclat de llum esperançada d'un infant que creix. El plor, que vivifica, hi és latent, però no l'hem de témer, car deia Marguerite Duras: «Et ne pleurer jamais ce n'est pas vivre». Les llàgrimes embelleixen els ulls i l'acceptació de la vida tal com és ens condueix a la maduresa. Entrem, doncs, en aquest «bosc ple de paraules» «sobre la pell tibant i extensa de la vida».